

SLABO OPRAVLJENO DELO POVZROČA NEPOTREBNE STROŠKE

Ni potrebno posebej poudarjati, da je blagovna proizvodnja v gozdarstvu omejena in je resnični dohodek mogoče povečati le z zniževanjem stroškov. Večji dohodek, ki izhaja iz višjih cen, nas lahko zavede, istočasno pa razvrednoti rezultate prizadevanj za zniževanje stroškov in tudi ostala prizadevanja za boljše delo. Poleg vrednostnih pokazateljev rezultatov dela, bomo morali uporabljati tudi druge - kot

so naprimer poraba energije na enoto, poraba materiala na enoto, uporaba osnovnih sredstev na enoto. Rezultati teh kazalcev bodo vplivali na boljše in zanesljivejše nadaljnje odločitve.

Z večjim dohodkom, ki izhaja iz višjih cen, skrijemo rezultate slabo opravljenega dela in zopet smo zadovoljni. Toda na čigav račun? Na račun naše kratkovidnosti. Trajno pa je mogoče re-

zultate izboljšati le z učinkovitim in kvalitetnim delom, ki je osnova za kakovostne proizvode in storitve. To pa je mogoče doseči le s stalnimi izboljšavami in nenehnim vključevanjem razvoja in znanstvenih izsledkov v proizvodnjo. Zato je v sedanji gospodarski situaciji kreativno delo še toliko bolj potrebno.

Zakaj toliko razmišljanja brez konkretnih slabosti pri našem de-

lu? Zato, da bi vsak pričel razmišljati in delati tako, da bo njegovo delo opravljeno čimbolje s čimnižjimi stroški oziroma vsaj tako dobro, da bo omogočalo dobro delo ostalim delavcem.

Preseke št. 5 (pričujoče) smo namenili člankom o opisu pomanjkljivosti o našem delu z namenom, da bi v bodoče pomanjkljivosti znižali in dosegli boljše delovne rezultate.

Z omenjeno vsebino je uredništvo pričakovalo prispevke od vseh temeljnih organizacij in od sektorjev ter služb v skupnih službah. Vendar se pričakovanja niso uresničila.

Urednik

REZULTATI POSLOVANJA V PRVEM POLLETJU

Iz polletnih obračunov poslovanja temeljnih organizacij vidimo, da so se pogoji poslovanja in pridobivanja dohodka poslabšali. Rezultat poslovanja za delovno organizacijo je v seštevku relativno in absolutno slabši kot v prvem polletju preteklega leta. To ugotovitev lahko najbolj nazorno prikažemo s primerjavo oblikovanih sredstev za naložbe v obeh polletjih.

Pogoji so ostri

Foto: I. S.

Sredstva	I-VI/81	I-VI/82
Ostaneč čistega dohodka	57.100.226	37.810.310 din
Del. doh. po čl. 12 Zakona o g.	23.311.645	7.500.000 din
Amortizacija	14.059.048	27.540.064 din
S k u p a j	94.480.919	72.850.374 din

Celotni prihodek znaša din 406.514.836 - 48 % letnega plana in 23 % več kot v lanskem prvem polletju. Več kot polovico celotnega prihodka sta dosegli temeljna organizacija Avtoprevoznništvo in delavnice (62 %) in TOZD Gozdarstvo Bohinj ter Polkjuka, ki sta oddali več kot po-

lovico letne prodaje lesa. Medtem ko se je prihodek povečal le za 23 %, so se materialni stroški z amortizacijo povečali za 48 % v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Na tako povečanje najbolj vplivajo dražji prevozi in usluge. Po teh stroških in po vrednosti porabljenega ma-

teriala ugotavljamo, da so se cene storitvam, materialu in rezervnim delom povečale precej več, kot pa je uradno objavljeno povečanje cen. Ker se bo rast cen še nadaljevala - v drugem polletju se bo sigurno podražilo gorivo, kurjava, prevozi in električna energija in ker s precejšnjo sigurnostjo lahko trdimo, da se cene lesa ne bodo povečale (ne toliko, da bi se to odražalo v rezultatih), se bodo zaostreni pogoji pridobivanja dohodka nadaljevali. Edini vpliv na boljši rezultat ob koncu leta bo v tem, da bodo stroški za izde-

lavo vlak in redno vzdrževanje cest za skoraj 19 milijonov nižji, kot so bili v prvem polletju. Izgleda pa, da so prišli taki časi, ko se bo potrebno prizadevati za večji dohodek s skrbno porabo materiala in storitev in s skrbnim ravnanjem s stroji in ne le s povečevanjem cen, kakršna je bila v bistvu naša miselnost doslej.

Veliko povečanje stroškov in majhno povečanje prihodka se odraža v dohodku 187.415.554 din, kar je 46 % letnega plana in slabše 3 % več kot v prvem polletju leta 1981. Realna vrednost doseženega dohodka je torej precej manjša kot lani.

Obveznosti iz dohodka znašajo 86.501.249 din in so le za 12 % večje kot lani. Tako majhno povečanje beležimo zaradi tega, ker je del dohodka po čl. 12. obračunan v višini 50 % plana, kar

akontacije osebnih dohodkov
stanovanjski skladi
skupna poraba - ostalo
rezervni skladi
poslovni skladi

Rezultati so po temeljnih organizacijah zelo različni. Po uspešnosti izstopata TOZD Avtoprevoznništvo in TOZD Gozdno gradbeništvo, najslabši uspeh pa ima Temeljna organizacija kooperantov. Vendar po doseženih rezultatih v tem obdobju ne moremo ocenjevati rezultat ob koncu leta. Zaradi zamudnega postopka prijavljanja in preverjanja investicij (gradnja gozdnih cest) je bilo obračunanih precej več del za izgradnjo vlak in za redno vzdrževanje cest, kot jih bo v drugem polletju. Tudi z upoštevanjem tega dejstva je letošnji rezultat, merjen z oblikovanimi sredstvi za naložbe, slabši od lanskega.

Vzroki za tak rezultat so: majhno povečanje cen lesu, nedoseganje planskih nalog, manj prodanega lesa kot v preteklem polletju in izredno povečanje cen blagu in storitev, ki jih mi naročamo. Nekoliko vpliva na rezultat ima tudi solidarnostna akcija za odpravo škode v Brkinih.

Letni plan oddaje je v prvem polletju dosežen z 48 % - oddali

je za 15,8 milijona din manj kot lani. Če bi ta del dohodka obračunali v taki višini kot lani, bi bile obveznosti iz dohodka za 41% višje kot lani. Prispevki za skupne potrebe so se povečali za 33 procentov, davki za dva in polkrat, prispevek za delovno skupnost za 26 %. Zavarovalne premije so letos višje za 54 % in znašajo 2.967.950 din. Velik delež v obveznostih iz dohodka ima biološka amortizacija, ki znaša din 31.095.000 - 15 % več kot lani. Ostala plačila iz dohodka (varstvo okolja, ljudska obramba, takse, stroški plačilnega prometa, štipendije in drugo) se v primerjavi s preteklim letom niso bistveno povečale.

Doseženi čisti dohodek znaša din 100.914.305, kar je 45 % letnega plana in 4 % manj kot v prvem polletju leta 1981. Začasna delitev čistega dohodka po periodičnih obračunih je naslednja:

59.830.023 din
3.012.972 din
5.599.217 din
4.429.660 din
28.042.432 din

smo 74.432 m3 lesa, lani pa 75.534 m3. Plan oddaje iz družbenih gozdov je dosežen 57 %, iz zasebnih pa le 35 %. Dosežena poprečna prodajna cena znaša 3.040 din in je za 3 % nižja od planirane in le za 14 % višja od dosežene poprečne cene v lanskem polletju. Poprečna cena za hlodovino iglavcev skupaj z resonančnim lesom je bila 3.207,00 din za m3. Ta cena je za 19 din nižja od planirane in za 18 % višja od lani dosežene poprečne cene.

Lani smo za poslovne sklade namenili precej več - 46.369.986 din. V lanskem prvem polletju smo za osebne dohodke namenili 43,6% čistega dohodka, letos pa 59,3 %. V letu 1981 smo v naši delovni organizaciji, tako kot gozdarstvo kot celota, dosegli izjemne poslovne uspehe, zaradi česar je mogoče primerjava letošnjih podatkov z lanskimi neustrezna. Vendar je taka primerjava predpisana in uporabljena v vseh metodologijah za določanje posameznih vrst porabe (npr. osebnih dohodkov in sredstev za

skupno porabo delavcev v TOZD). Za nas bo lahko zelo neugodno, če bo sprejet tak zakon o zamrzitvi osebnih dohodkov, kakor se govori. Če bodo letos lahko osebni dohodki le za toliko večji, za kolikor se bo povečal čisti dohodek, bomo morali ob koncu leta nivo osebnih dohodkov znižati.

Podatki o polletnem poslovanju in na osnovi teh podatkov narejene ocene o poslovni uspešnosti v letu 1982 ter zakona izvršnega sveta republiške skupščine, da uporabniki družbenih sredstev do konca tretjega četrtletja uskladijo delitve osebnih dohodkov z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 terjata od nas, da osebnim dohodkom in obračunavanju le teh posvetimo več pozornosti. Ob polletju smo bili namreč kršilci Dogovora, ker smo v breme čistega dohodka obračunali 11.786.500 din preveč osebnih dohodkov - to je 19,7 % obračunanih osebnih dohodkov. Po dogovoru je rast osebnih dohodkov omejena z rastjo primerljivega dohodka (dohodka povečanega za obračunano amortizacijo po minimalnih stopnjah). Za delovno organizacijo skupno znaša rast primerljivega dohodka 10,2 procenta, rast osebnih dohodkov pa 30,7 %.

V prvem polletju smo obračunali za 61.154.527 din osebnih dohodkov, kar je 48 % osebnih dohodkov po finančnem planu za leto 1982 in 34 % več kot v prvem polletju leta 1981. Od tega bremenijo 59.830.023 din čisti dohodek, ostalo pa so osebni dohodki v nedokončani proizvodnji. V priloženi preglednici lahko vidimo, da so se osebni dohodki po temeljnih organizacijah povečali zelo različno, kar je posledica predvsem naslednjih činiteljev:

- različnega razmerja med delavci, katerim se je v lanskem drugem polletju povečalo število točk za 25 oziroma 45,
- sprememba v številu zaposlenih in tudi
- različne uporabe samoupravnega sporazuma o delitvi ČD in OD in pravilnika.

Prav slednje je tisto, kar povzroča nenormalna razmerja med

osebnimi dohodki posameznikov in negodovanje med delavci. Po pogojih gospodarjenja, na kakršna računamo v tretjem četrtletju, bomo po obračunih januar - september 1982 dosegli rast primerljivega dohodka za 21,4%, kar dovoljuje rast osebnih dohodkov za približno 18,7%. Obračuni OD v breme čistega dohodka pa bodo znašali približno 93.630.000 din, kar bo 24,2% več kot v enakem lanskem obdobju. S tem bomo iz 19,7% preveč izplačanih OD za prvo polletje dosegli prekoračitev 5,5%.

Poznano vam je, da smo letos sodelovali pri akciji odpravljanja škode v gozdovih v Brkinih in v Čičariji. Zaradi solidarnostnega značaja te akcije smo dela opravljali z negativnim rezultatom (direktni stroški proizvodnje so večji od prejetega plačila za opravljeno delo). Izdelavni osebni dohodki delavcev, ki so delali v Brkinih, znašajo 1.755.942 din. Glede na to, da izdelavni osebni dohodki pomenijo približno 75% vseh OD (skupaj z nadomestili OD), znašajo OD za ta dela din 2.341.250. To je 2,5% osebnih dohodkov obračunanih za devet mesecev. Mislimo, da OD izplačani v ta namen, ne morejo bremeniti dovoljenih osebnih dohodkov po Dogovoru in pričakujemo, da bo s takim stališčem soglašal tudi izvršni svet Skupščine občine Radovljica. Tako bi bili osebni dohodki za devet mesecev le za 3% večji od dovoljenih.

Po pogojih poslovanja, ki so nam sedaj poznani, ocenjujemo, da bo ob koncu leta rast primerljivega dohodka znašala okoli 24,0% (s planom smo predvideli 22,5% rast). Zaradi pričakovanja, da bodo pogoji za poslovanje in pridobivanje dohodka slabši odocene, ocenjujemo za potrebe ugotavljanja skladnosti delitve dohodka z Dogovorom rast primerljivega dohodka 21%. Taka rast primerljivega dohodka dovoljuje povečanje osebnih dohodkov za 18,3%. Če ne bomo spremenili vrednosti točke predvidevamo, da bodo obračunani osebni dohodki v breme čistega dohodka za leto 1982 znašali din 123.545.000, kar je 15,2% več kot v letu 1981.

Glede na sprejete samoupravne akte in dejstva, da je delitev dohodka za leto 1982 usklajena z

dogovorom, ne moremo realizirati zahteve, da delitev osebnih dohodkom uskladimo z Dogovorom do konca meseca septembra. Menimo, da podpisniki Dogovora ne morejo tega zahtevati, posebno še, ker to ni v skladu s samim Dogovorom po več kot sedemmesečnem izvajanju le-tega.

Skrajšari podatki o poslovanju posameznih temeljnih organizacij so vidni na priloženi preglednici.

Zaključimo lahko s spoznanjem, da se pogoji gospodarjenja in pridobivanja dohodka zelo slabšajo in da smo v prejšnjih obdobjih dosegali ugodne rezultate predvsem zaradi ugodne rasti cen lesu. Finančni položaj pa še ni kri-

tičen, čeprav lahko zelo kmalu tak postane, ker so rezultati poslovanja v primerjavi z drugimi gozdnimi gospodarstvi in posebno še v primerjavi s povprečjem gospodarstva še vedno dobri in tudi zaradi tega, ker pomanjkanja surovin na trgu in pomanjkanja blaga iz uvoza še ne občutimo. Imamo še tudi dosti rezerv za zmanjšanje stroškov in zmanjšanje uvoza rezervnih delov. Veliko več bi lahko dosegli, če bi vsakdo delal tako kot ve, da je prav in če bi se odrekli vsemu tistemu, kar ni nujno in kar sedaj nabavimo ali naredimo samo zaradi tega, ker denar je.

J. L.

Na avstrijski meji

Foto: I. S.

FINANČNI PREGLED POSLOVANJA TEMELJNIH ORGANIZACIJ GG BLED V ČASU I.-VI. 1982

	Bohinj	Pokljuka	Jesenice	TOČ	Grabrena	Avtoprevozn.	BBŠ	GG BLEJ	I-VI/81
Planirani obseg dela za 1982	43.000 m3	38.400 m3	10.900 m3	61.700 m3	90.414.900 din	4.112.245 tkm	-	154.000 m3	140.800 m3
Doseženi obseg dela I-VI/82	24.539 m3	23.034 m3	5.236 m3	21.524 m3	43.698.338 din	2.198.595 tkm	-	74.432 m3	75.934 m3
% doseganja plana	57,2 %	60,0 %	48,0 %	34,9 %	48,3 %	53,5 %	-	48,3 %	54,0 %
Realiziran obseg dela I-VI/81	22.174 m3	23.689 m3	6.386 m3	23.276 m3	34.672.055 din	2.111.694 tkm	-	75.534 m3	-
Prehodne zaloge 1. 1. 1982	11.677 m3	6.087 m3	4.413 m3	2.603 m3	261.641 din	834.954 din	-	24.780	-
Prehodne zaloge 30. 6. 1982	11.096 m3	7.347 m3	4.691 m3	913 m3	672.266 din	613.292 din	-	24.047	33.778 m3
Planirani celotni prihodek	170.510.200	158.733.400	53.760.200	245.495.100	90.822.600	84.081.400	33.374.400	841.732.300	601.719.100
Doseženi cel. prih. I-VI/82	92.039.543	34.338.164	29.308.421	89.268.833	44.181.830	51.771.705	15.056.340	405.514.836	330.473.011
% doseganja plana	54,0 %	53,2 %	50,7 %	36,4 %	48,6 %	61,6 %	45,1 %	48,3 %	54,9 %
Doseženi celotni prihodek I-VI/81	74.972.460	74.531.021	24.433.228	79.358.177	35.007.549	30.446.733	11.573.793	330.473.011	-
Plan. porabljena sr. za leto 82.	57.991.100	57.736.600	23.403.800	174.450.200	52.818.600	53.974.400	11.780.800	432.025.500	209.875.400
Dosežena vredn. por. sr. I-VI/82	39.554.312	39.442.842	12.825.708	64.609.084	25.674.256	32.165.891	4.827.190	219.099.283	140.306.787
% doseganja plana	68,2 %	68,3 %	54,8 %	37,0 %	48,6 %	59,6 %	41,0 %	50,7 %	67,2 %
Dosežena porabl. sr. I-VI/81	22.373.569	20.002.638	7.420.275	54.170.355	22.198.749	18.589.490	3.551.670	148.306.797	-
Planirani dohodek za leto 1982	112.519.100	100.951.800	35.356.400	71.044.900	38.004.000	30.287.000	21.593.600	409.756.800	311.843.700
Doseženi dohodek I-VI/82	52.435.231	44.945.322	16.982.714	24.659.748	13.507.575	19.605.814	10.229.150	137.415.554	182.166.213
% doseganja plana	46,6 %	44,5 %	48,0 %	34,7 %	48,7 %	64,7 %	47,3 %	45,7 %	58,4 %
Doseženi dohodek I-VI/81	52.598.891	54.523.333	17.062.952	25.197.822	12.808.849	11.857.243	8.122.123	182.166.213	-
Povečanje dohodka I-VI/82:I-VI/81	99,8 %	82,4 %	99,5 %	97,9 %	144,5 %	165,3 %	125,9 %	102,9 %	-
Del dohodka za skupne potrebe	2.977.005	3.058.742	1.295.423	1.593.971	1.507.901	1.751.500	1.174.734	13.360.336	10.019.729
Del dohodka za spl. potrebe	667.866	571.254	135.653	-	373.681	372.111	144.938	2.415.513	240.304
Del dohodka za del. skupnost	3.917.723	3.623.498	1.335.969	3.308.750	1.312.339	1.551.192	-	15.049.471	11.551.566
Biološka amortizacija	10.553.630	9.958.350	2.117.850	8.455.170	-	-	-	31.095.000	28.959.205
Izravnava pogojev	6.488.031	223.569	-	-	-	-	-	6.711.600	7.285.702
Del dohodka po čl. 12 zakona o g.	3.750.000	3.750.000	-	-	-	-	-	7.500.000	23.311.645
Druge obv. iz dohodka	2.396.325	2.135.431	1.141.372	1.398.102	1.161.544	1.626.639	459.927	10.359.340	-
Skupne obv. iz doh. I-VI/82	30.750.580	23.480.844	6.077.277	14.755.993	4.355.465	5.301.442	1.779.649	86.501.290	77.114.221
Skupne obv. iz doh. I-VI/81	25.681.992	25.299.364	5.356.652	12.018.847	3.496.979	4.015.906	1.244.691	77.114.931	-
Planirani OD za leto 1982	52.192.000	50.455.100	22.630.700	29.773.700	29.267.400	20.776.600	17.275.300	222.370.800	174.273.100
Doseženi OD I-VI/82	21.734.651	21.464.479	10.905.436	9.903.756	14.152.110	14.304.372	8.449.501	106.914.305	105.051.283
% doseganja plana	41,1 %	42,5 %	48,2 %	33,3 %	48,4 %	68,8 %	48,9 %	45,4 %	60,0 %
Doseženi OD I-VI/81	26.916.899	29.228.469	11.706.300	13.168.975	9.311.871	7.841.337	6.877.431	105.051.283	-
Del OD za akontacijo OD	10.178.568	12.295.699	6.698.006	8.325.385	7.432.134	7.722.123	7.189.108	59.830.023	45.778.520
Del OD za stanovanjski prisp.	512.308	619.436	358.633	409.196	369.503	386.171	357.676	3.012.272	2.178.719
Začasno nerazp. OD I-VI/82	11.043.776	8.559.294	3.348.797	1.169.175	6.350.473	6.196.078	903.717	38.071.310	57.100.226
Začasno nerazp. OD I-VI/81	18.097.501	19.653.413	6.375.062	7.005.068	3.006.499	2.248.644	714.039	57.100.226	-

PROIZVODNJA V GRADBENI V PRVEM POLLETJU 1982

Planske obveze TOZD Gozdno gradbeništvo v letu 1982 so bistveno nad nivojem preteklih let, predvsem na področju izgradnje novih cest. Zgraditi moramo 31,7 km gozdnih cest v sila neugodnih hribinah in ekološko občutljivih terenih. Izvršitev plana je mogoča le ob normalni zaposlenosti vseh tako v zimskem kakor tudi v poletnem obdobju. Iz-

med vseh tras cest smo izbrali tri zimske objekte in sicer na Boh. Beli, na Lomah in na Bitenjski planini v skupni dolžini 6 km. Na gozdni cesti Boh. Bela - Vodice smo prvič pripravili organizacijo skupnega dela bagera in buldožerja. V mešanih profilnih hribine smo dnevno izkopali preko 500 m³ materiala in bistveno zmanjšali porabo razstreliv

V dolinah so megle

Foto: I. S.

S Pohorja

Foto: I. S.

va ter tako bolje obvarovali sestoj ob cesti. Na Lomah smo zaradi obvarovanja mladih sestojev v strmini preko 60 % organizirali vzdolžni transport izkoptane hribine. Ker v Jugoslaviji zaenkrat nimamo stroja, ki bi nakladal preko sebe, je vzdolžni premik hribine možen le z bagerom. Bager pa zaradi obračanja zahteva minimalno 6 m širine delovnega platoja. Naši projekti, ki so starejšega datuma, temu načinu dela niso prilagojeni. Zaradi vzdolžnega transporta materiala se izkop povečajo za okrog 30%, sam transport pa je v primerjavi s prečnim odzivom dražji za 48%. Vsi ti pokazatelji nam narekujejo temeljitejšo presojo polaganja gozdnih prometnic z vidika gozdarske in gradbene tehnologije dela. Kljub povečanim možnostim okvar pa je zimsko delo na primernih objektih sila uspešno. Preostali del gradenj pa poteka na višje ležečih krajih.

Poleg cest smo gradili vlake v vseh TOZD. V prvem polletju smo vršili tudi dela v mehaniziranem skladišču na Rečici in sodobno uredili začasno bivanje naših delavcev v avtoparku.

V aprilu smo pridobili plansko število sezonskih delavcev. Po dolgih letih prvič beležimo večji odhod delavcev po preteku poizkusne dobe na lastno željo. Delavci odhod iz naše TOZD utemeljujejo s fizično prezahtevnim delom in neustreznim osebnim dohodkom. Polletni obračun kaže ugodne rezultate v gradbeni, kl pa (ne prikaže) bodo v drugem polletju nekoliko slabši. Delali bomo na objektih, kjer bodo stroški objektivno oistveno višji. Prereča problematika se konstantno pojavlja pri nabavi raznovrstnih materialov predvsem v rokih dobave in visokih cenah. Bistveno vprašanje je racionalizacija dela v naših pogojih dela. Ponovno smo normativno analizirali delo vrtanja, kl je konstantno ozko grlo našega dela. Podatki so še v obdelavi in upamo, da bomo proučevanja upoštevali že v drugem polletju tega leta. Konstantno se nam pojavlja problem prevoza delavcev na delo, saj občasno nismo kos vsem proizvodnim potrebam ostalih TOZD. Poseben problem je tudi popraviljanje kombijev, ker nimamo rezervnih delov.

Andrej Klinar, dipl. ing.

KONCENTRIRANA GOZDNA PROIZVODNJA

Posodabljanje gozdne proizvodnje spremlja razvijanje ustrezne organizacije dela. Stroji se dražijo, njihov učinek se veča, zahtevnejše je vodenje proizvodnje. Z večjo natančnostjo in kakovostjo lahko hitro povečamo dohodek. Zlasti je pomembno dobro planiranje, priprava in usklajeno vodena proizvodnja s kontrolo kvalitete dela.

V tem prispevku obravnavam korigirni vpliv koncentracije gozdne proizvodnje, kot jo obravnavamo v TOZD Gozdarstvo Bohinj. Koncentracija proizvodnje je organizacijska oblika, ki omogoča doseganje proizvodnih ciljev. Kljub večletnemu prizadevanju na tem področju še nismo dosegli zaželenih oblik dela.

Koncentrirana proizvodnja se začne uvajati pri sestavljanju letnega plana. S študijem prometnic ugotovimo število potrebnih koncentracij, ki jih razdelimo na dobo trajanja načrta. Eno delovno mesto na leto je običajno podrejeno zimskim pogojem dela. Zato je potrebno razdeliti načrt tako, da bomo dosegali cilj tudi v naslednjih letih. Meje revirjev niso pomembne. Koncentracija mora biti praviloma ob eni cesti zaradi prevoza delavcev, boljše izkoriščanja delovnega časa, hitrega ukrepanja v primerih nesreč in okvar, smotrnejšega transporta lesa, lažjega oskrbovanja z gorivom, možnosti uporabe kontejnerja itd. Faze dela morajo biti usklajene z ustreznimi kapacitetami strojev. Manjša delovna površina nam omogoča, da normalno vzdržujemo prometnice in s tem omogočimo boljše pogoje dela, saj je v gozdarstvu večina opravil vezana na prevoz.

Idealna organizacija gozdne proizvodnje deluje po principu tekočega traku. Delo se odvija kot uravnovešen kontrolirani sistem. Normalna kvaliteta dela je pogoj za normalno opravljeno naslednjo proizvodno fazo. Delavci se sami kontrolirajo.

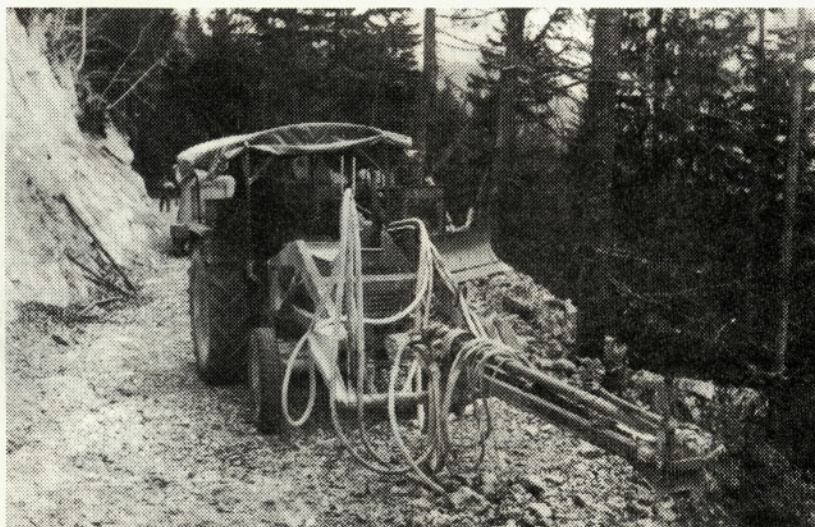
Nasprotni pa so pretrgani delovni procesi, ki zahtevajo več organizacijskih stroškov in dajejo slabše rezultate. Mnogo je neproduktivnih poti, kakovost je slaba zaradi slabše kontrole.

Mnogo je činiteljev, ki delujejo v nasprotni smeri koncentriranja proizvodnje. Lahko začnem s slabimi normativi. Poleg količinskih potrebujemo tudi kakovostne. Če imamo slabo razvite prometnice, jih moramo razvijati leto dni poprej. Praviloma je treba na teh površinah presekovati trase in zalagati posekan les. Nujna gojitvena opravila se ne dajo vedno vključiti v koncentracijo, niti v poljuben letni čas, ker se morajo opraviti v določenem sezonskem času. Slučajni pripadki se ne ravnajo po planu. Večje okvare strojev in izostanki delavcev imajo v današnjih težavah vedno večje razsežnosti. Specifičnost strojev je včasih

huda ovira: žičnica na strmini, kolesnik na vlaki. Pomanjkanje sredstev za izgradnjo vlak ali drugače povedano: neustrezna oblika gradnje nam je napravila strahotne preglavice, ko smo bili prisiljeni spravljati les po brezpotju z goseničarji.

Ker je mnogo činiteljev, ki rušijo zaželeno organizacijo, je potrebno mnogo prizadevanja vseh sodelujočih pro proizvodnjo. Tako prizadevanje imenujemo tudi optimiranje proizvodnje in vedno skriva rezerve, ki jih odkrivamo z boljšim premislekom.

I. V.

Gradbeniki si uspešno pomagajo z vrtnim strojem (lafeto) pri gradnji gozdnih cest. Foto: GG

IZBOLJŠATI UREDITVENO NAČRTOVANJE Z DRUGAČNO ORGANIZACIJO IN KADROVANJEM

Opisati in kritično analizirati delo v sektorju za urejanje gozdov v kratkem in vsakemu razumljivem članku je najbrž kar preozek okvir. Ako upoštevamo, da ima urejanje gozdov z načrtovanjem v naši dejavnosti že dolgo svoje stalno mesto in tradicijo, pa nam vsega o delu sektorja ni potrebno ponovno predstavljati. Bralce želimo opozoriti le na

najbolj sveže in kritične probleme v sektorju.

Najprej nekaj o pravi vsebini dela sektorja:

Naziv "taksacija" že dolgo ne ustreza več, saj smo cenitve že davno opustili, pa vendar ga večina še kar uporablja. Tudi uradni naziv "urejanje gozdov"

ne predstavi več prave vsebine dela. Glavna naloga sektorja je slej ko prej izdelava gozdnogospodarskih načrtov za gospodarske enote. V njih je prikazano stanje gozdov, določeni so cilji gospodarjenja, vrste in obseg del ter ukrepi za gospodarjenje. Od prvotnih okvirov ozkega določanja trajnosti donosov so z naraščanjem večnamenske vloge gozdov nastopile nove naloge v načrtovanju biološke proizvodnje. Še več, sodobno "urejanje" kot dejavnost naj bi vključevalo večnamensko načrtovanje, torej naj se ukvarja s celotno naravno proizvodnjo in usklajuje okolje, tehnologijo in ekonomiko ter splošno družbene interese. Ob močno razširjenih nalogah tako stari naziv "urejanje" ni več primeren in je primernejši naziv "gozdnogospodarsko načrtovanje". Ime samo seveda ne rešuje ničesar, v kolikor ni tudi odraz resničnega pojmovanja dela in organizacije neke dejavnosti.

Pri nas je izdelava gozdnogospodarskih načrtov ob sodelovanju izvajalcev na TO poverjena centralno organizirani ekipi. Vsako leto izdelamo gospodarski načrt za eno enoto s povprečno površino 3.000 - 7.000 ha gozdov. Pri sestavi moramo upoštevati poseben pravilnik o izdelavi načrtov, z izvajalci usklajen predlog načrta preverjamo v strokovnih in poslovodnih organih ter si priskrbimo tudi soglasje SIS-a za gozdarstvo. Tako preverjen predlog sprejema svet delovne organizacije. Načrt nato obravnava in potrди posebna komisija pri republiškem komiteju za gozdarstvo. Šele po tej potrditvi se načrt uporablja in je tudi obvezen. Njegovo izvajanje poleg organov DO spremlja tudi gozdarska inšpekcija.

Kratek vpogled v pot od predloga do potrditve načrta kaže na zahtevnost načrtovanja. Delo pri izdelavi načrta se ne ustavi pri oddaji predloga načrta, potrebno ga je spremljati, dopolnjevati in spreminjati. Pogoste spremembe družbenih planov imajo za posledico poleg tega tudi spremembe gospodarskih načrtov, ki so bili že enkrat potrjeni.

Za obsežno in neprekinjeno delo na načrtih je pogoj zadostna us-

Sistem vrtin je drugačen. S horizontalno vrtino nadomestimo številne vertikalne.

Foto: GG

Nereden odvoz oblovine ovira in ogroža žičničarje - Gorjuše, Marošca.

Foto: Ravnik Janez

posobljenost kadrov, stalno izpopolnjevanje znanja in določene praktične izkušnje. Skratka, potrebna je stalnost kadrov v načrtovanju.

Kritičnih pripomb na delo našega sektorja ne manjka. Izpolnjevanje rokov in kvaliteta načrtov oziroma njihova uporabnost so najbolj pogosto na udaru upravičenih in neupravičenih pripomb. Objektivni vzrok za te slabosti je predvsem pogosta menjava kadrov in nepopolna zasedenost v sektorju. Zamenjave kadrov so praviloma z mladimi, izkuše-

nimi pripravniki. Pravi vzrok za tako kadrovanje pa je v nepravilnem vrednotenju zahtevnosti dela. Za to delo, relativno najslabše vrednoteno, tako pri inženirjih kot tehnikih, je normalna posledica že omenjeno kadrovanje in od tod tudi rezultati dela. Vzrokov v slabem odnosu do dela, nizki stopnji strokovne zavezi ali v slabi disciplini pri koriščenju delovnega časa ne najdemo v nič večji meri kot drugje, a v bistvu se s tem slepimo pred objektivnimi vzroki.

Posebno kritično moramo obrav-

navati izdelavo načrtov glede naše metode dela. Mnogi sodelavci v OZD še vedno tožijo po dobrih starih časih, ko smo imeli samo dobre in uporabne načrte, nastale s popolno premerbo drevov in množico podatkov za gozdne fonde. Časi so se spremenili, zahteve do načrtovanja tudi in stroški popolne premerbe še bolj. To smo v naši OZD že spoznali in dokazali pred 12 leti, ko smo se oprijeli modernejše, cenejše in bolj kvalitetne metode. Uporabljamo zračne posnetke za natančnejšo oceno razvojnih stopenj. Vsak prihranjeni korak vlagamo v druge podatke, ki jih doslej nismo zbirali.

Namesto popolne premerbe vsega drevja pa merimo le vzorce ki jih moramo izmeriti zelo natančno. Tu tiči za nas največja

zadrega pri uporabi naše metode. Prav v letošnjem letu smo v republiškem merilu predstavili našo metodo urejanja in dobili potrditev, naj kljub organizacijskim in kadrovskim težavam vztrajamo na dosednji metodi.

Kvalitetno snemanje vzorcev-samo takšno je sprejemljivo - je možno le z ustrezno usposobljenimi delavci. Stalnih delavcev za snemanje v sektorju nimamo. V sezoni pa lahko dobimo pri našem nagrajevanju neobvezne prakse le mlajše dijake in to večinoma negozdarske usmeritve. S tako delovno silo pa niso vprašljivi samo učinki, ampak predvsem zaradi ustrezne usposobljenosti kvaliteta dela. Posledice so naslednje: podaljšano uvažanje delavcev, večja kontrola in večja prisotnost naših stalnih so-

delavcev, ki bi v tem času morali opravljati svoja druga kreativna dela. Nič nepričakovaneга torej ni tudi občasna malodušnost in prenasičenost z vedno podobnimi problemi.

Naša slabost naj bi bila tudi slaba uporabnost izdelanih načrtov. Uporabnosti načrtov brez dvoma dajejo najvažnejši pečat zakonite zahteve in mnenje komisije za potrjevanje načrtov. Potrjeni načrti so obvezni za izvajalce v gozdarskih TOZD-ih.

Njihovo sodelovanje pri izdelavi načrtov je bilo dosedaj dokaj omejeno, bodisi zaradi organizacije bodisi zaradi osebnih vzrokov. Že večkrat smo ugotavljali, da naša organiziranost načrtovanja niti ni zakonita. Zagotavljanje pogojev gospodarjenja - in to med drugim uresničuje gospodarski načrt - je neodtujljiva pravica delavcev v TO. Če kak načrt ni tako uporaben, je vzrok lahko tudi v slabem sodelovanju izvajalcev in urejevalcev. Tudi ni skrivnost, da se je v nekaterih TO razvil slab odnos do gospodarskih načrtov in nalog iz njih zaradi ležernosti in skrivanja za dobrimi pogoji gospodarjenja ali za nekimi skrivnostnimi in nerešljivimi problemi.

Vse premalo se zavedamo, da sodobno gozdnogospodarsko načrtovanje sodi med dobre osnove za družbeno planiranje. Načrtovanje je poleg tega učinkovito sredstvo za skrbnejše, cenejše gospodarjenje in bi ga morali v tem času samo krepiti. Na raznih področjih dela v gozdarstvu bodo le dobri načrti z jasnimi cilji mobilizirali kadre, ki jih verjetno po številu ne manjka.

Po vsem povedanem si ne moremo zamišljati učinkovite spremembe v ureditvenem načrtovanju, dokler se povsem ne zavedamo njegovega pomena. Ne iščimo prihrankov v načrtovanju, ampak v rezultatih dobrega načr-

Preužitkarska miselnost, češ, da se ob toliko in toliko kubikih lahko preživi toliko in toliko režijcev, ali z drugimi besedami, da je pač ureditveno načrtovanje obvezno in je najboljše čim manj potrošiti, se mora čimprej umakniti res racionalnemu in učinkovitemu usmerjanju našega dela, ki rezultate lahko povečuje.

Preseka

Foto: I. S.

Predlogi za izboljšanje dela v sektorju za urejanje:

Načrtovanje gozdne proizvodnje sodi v pretežnem delu na temeljne organizacije. Tam imamo stalne delavce, možnosti boljše- ga in cenejšega prevoza in boljše poznavalce krajevnih razmer.

Za snemanje vzorcev so kot vodje skupin primerni samo usposobljeni, vestni in disciplinirani gozdarski tehniki. Pomočniki pri snemanju so lahko ali stalni delavci ali v času šolskih počitnic dijaki in študentje stari nad 17 - 18 let.

Večjo uporabnost načrtom lahko zagotovi samo tisti, ki bo načrt izvajal - to je izkušen gozdarski kader. Pripravnike pa usmerjamo k manj zahtevnim nalogam kot je srednjeročno načrtovanje.

Vprašanje primerne vrednotenja zahtevnosti del pri načrtovanju gozdne proizvodnje bo bolj spontano usklajeno z ostalimi deli, čim bo organizacija in izvajanje teh del steklo v temeljnih organizacijah.

K. J.

Posledice gradnje gozdnih cest so včasih prevelike.

Foto: GG

NEPRAVOČASNO IN SLABO VPI- SOVANJE PODATKOV POVZROČA DODATNE STROŠKE

Red je eden od osnovnih pogojev uspešnega dela. To pa še posebej velja za službo za računalniško obdelavo. Ker želimo z informacijami, ki so naš proizvod, potrebe po informiranju pravočasno in kvalitetno zadovoljiti, smo si v sami službi morali izdelati letni operativni plan. Pri izdelavi plana si izdelamo tudi koledar zbiranja podatkov, ki ga v obravnavo prejemajo vse temeljne organizacije in sektorji v skupnih službah. Po zaključenih obravnavi koledar uskladimo in tako usklajen velja vse leto. Zelo redko med letom nastanejo spremembe in če že so, so vsi delavci, na katerih delo spremembe vplivajo, pravočasno obveščeni.

Zaradi vnaprej določenega koledarja zbiranja podatkov velika večina delavcev pošilja podatke pravočasno v službo za računalništvo. So pa stalne izjeme, ki roke zamujajo. Na žalost pa je narava dela v računalništvu taka, da je čas obdelave odvisen od najkasneje prejetih podatkov.

V začetku meseca opravimo v kratkem času več obdelav. Zato že en dan zakasnitve pri zbiranju podatkov poveča obremenitev računalniške opreme, ker moramo zaradi tega v enem dnevu izvesti več obdelav, kar pa v rednem delavniku ni mogoče opraviti in je zato potrebno nadaljevati delo popoldan. Torej prekasno prejeti podatki povečujejo

popoldansko delo in zakasnitve pri izdelavi informacij.

Še večje težave povzročajo naknadno prispeli podatki, pa čeprav je samo eden. Zaradi teh moramo obdelavo ponoviti, kar povzroča dvojno delo in dvojne stroške obdelave.

Za popravljanje napačnih podatkov imamo v koledarju zbiranja podatkov določen dan, ki je običajno en teden za redno obdelavo. Napačnih podatkov ni veliko, vendar pa se napake pojavljajo vedno pri istih delavcih, čeprav smo jih na napake že večkrat opozorili. Premalo se ti delavci zavedajo, da s tem povečujejo stroške poslovanja, ki bi jih z boljšim delom lahko znižali.

Potem pa nastaja napaka še v službi za računalništvo. Najprej pri luknjanju, kar pa je tesno povezano z vpisovanjem podatkov. Slabo čitljive podatke je namreč težko čitati in prenašati na računalniške kartice. To zmanjšuje učinek pri luknjanju in povzro-

ča napake. Kadar so podatki dobro in čitljivo pripravljene, so priključanju napake minimalne.

Seveda lahko nastanejo napake pri izvajanju obdelav. Vendar, če so vsi pomožni zbirni podatki pravočasno in pravilno dopolnjeni in programi dobro vzdrževani, napak skoraj ni. Kadar pa je program potrebno v zelo kratkem času dograditi, predelati ali celo sestaviti novega in programa ni mogoče zadosti stestirati, pa lahko nastanejo tudi napake, vendar zaradi tega ni potrebno obdelave ponoviti, ampak ponovimo samo en posel (del obdelave).

S prizadevanjem za pravočasnim zbiranjem podatkov, s točno in čitljivo izpolnjenimi podatki in še s pravočasnimi zahtevami po spremembah programov, bomo stroške računalništva znatno znižali.

Jože Skumavec, dipl. ing.

ČE O NAPAKAH MOLČIMO

"Naslednja številka Presekov bo posvečena vsem napakam in nepravilnostim v naši sredini". Predsednik odbora je na seji uredniškega odbora Presekov tako začel točko dnevnega reda - Vsebina Presekov št. 5.

O napakah ni lepo pisati. Če pokažeš na napake tistih od zgoraj, nadrejeni smo jim rekli včasih, se ti lahko zgodi tako kot tistemu, ki podaja opeko. Zidar nad njim opeko ujame ali ne. Če je ne ujame (beri noče ujeti), pade podajalcu nazaj na glavo. Če kritiziraš navzdol, si zadel v samoupravljalne in sindikalne pravice. Kljub stabilizaciji in počasnemu zategovanju pasu, je naš standard še vedno tak, da se

nam ni treba temeljito spopasti z vsemi napakami. No in tako sem mimogrede omenil prvo nepravilnost, nepravilnost, da se o njih ne pogovarjamo in jih ne odpravljamo.

Skušal bom pokazati na nekaj napak, ki sem jih sam videl, slišal, ugotovil - napake, za katere ne bo treba reči ali napisati morda, verjetno, baje ...

Spomladaj začnemo gozdarji s pogozdovanjem. Umetna obnova je draga. Narobe je, če se s sadikami malomarno ravna, če jih nimamo zaščitenih pred sončno pripeko, saj najdobje koreninice, imenovane koreninski laski, odmrejo na soncu v par minutah. Še bolj narobe je, če tako ravna s sadikami gozdar. Tako se je letos zgodilo na solidarnostni dan. Tistim, ki so letos prvič sadili, tak odnos do sadik s strani gozdarja ni bil ravno za zgled.

Za spravilo s 3 BV imamo usposobljenih bolj malo ljudi, čeprav jih je več napravilo ustrezne tečaje.

"Ilija, nauči svojega kolega ravnati s strojem, da stroj ne bo stal, če greš ti na dopust ali če slučajno zbolíš!" Ilija gre na dopust, stroj obstane. Zakaj? Besede vodja TOZD so izzvenele v prazno. Zaljubljenost v stroj je pretehtala skrb za čim boljše izrabo stroja.

Zadnje čase veliko govorimo o čistem okolju oziroma o onesnaževanju zraka in okolja. Gozdarji (gozd pokriva v radovljiški občini ca 50 % površine) bi morali biti vsem ostalim uporabnikom tega prostora za vzgled, morali bi biti nosilci čistega gozda. Narobe je, če za gozdarji ostanejo sledi malice. Gozdarje tukaj mislim vse, ki delamo v gozdu, ne samo strokovni kader. Celo tisti, ki so videli čistočo Švice, se tam niso ničesar naučili. Konzervne škatle, polivinil, prazne steklenice, škatle od olja, prazni sodi - mečejo slabo luč na

Ni lahko slovo od traktorjev goseničarjev. - Foto: GG

prizadevanje posameznikov za čisto okolje.

V naše stabilizacijske programe smo zapisali tudi ukrep: boljše izkoriščanje delovnega časa. S tem mislimo na manj izpadov, to je manj nepotrebne režije, manj slabega vremena, manj boleznin. Mislimo pa tudi na boljše izkoriščanje osemurnika. Ta je včasih slabo izkoriščen in prekratek, ni osemurnik ampak sedemurnik ali še manj. V juliju so tahografi avtobusa pokazali, da je znašal čas od prihoda avtobusa na Klek in do odhoda s Kleka povprečno 6 ur in 48 minut. Od tega pa je treba odšteti še čas od avtobusa na delovišče in iz delovišča do avtobusa. Kdo je temu kriv? Vsa prizadevanja organizatorjev proizvodnje, da bi podaljšali delavnik, so bila brezuspešna. Je že tako, da smo z besedami za vse, v praksi pa se obnašamo drugače.

Nekaj je narobe tudi z našimi pravilniki, saj ni nobene razlike ali delaš takoj za hišo ali moraš zelo daleč do dela.

Gozdarji smo, vendar se vsi brez izjeme zelo radi, vse preradi vozimo. Ne znamo uskladiti prevozov. Na TOZD Pokljuka smo v letošnjem prvem polletju prevozili s 13 vozili skoraj 90 tisoč km (natančno 89 tisoč km). Za primerjavo naj navedem, da je bilo v letu 1977 za isto proizvodnjo prevoženih z 10 vozili 131 tisoč km. Čeprav smo ukinili dve relaciji, in sicer en kombi v Radovno in en kombi v razlaščene parcele, število kilometrov ni padlo, temveč se je celo povečalo. Da bi tako stanje izboljšali, bi bilo mogoče napraviti marsikaj:

- napraviti bi morali plan prevozov;
- prevoze bi morali analizirati. Zdaj jih praktično ni mogoče, saj nekateri sploh ne vpisujejo relacij. Zgodi se mi, da se po dveh mesecih spet vsedem v isti avto. Najprej pregledam knjigo, pa ugotovim, da sem se sam nazadnje vpisal;
- uvesti bi morali stimulacijo za vse prihranke;
- na relacijah, kjer vozijo javna prevozna sredstva, se ne bi smeli voziti z osebnimi vozili;

- na vsa službena vozila bi morali dati nalepke GG Bled.

Zadeva prevozi bi se torej dala urediti. Manjka pripravljenosti, volje, zlasti tistih, ki bi zadevo morali začeti reševati, ker bi se tudi sami morali odreči kakšni ugodnosti. Na začetku sem napisal, da nam še ne gre tako slabo...

Zdaj, ko tole pišem, sem na do-

pustu v Piranu. Tistim, ki še pridete v Piran, ne bi znal svetovati, kje naj bi med 13. in 16. uro sušili kopalke, da se ne bi zgodilo tako kot meni včeraj, ko sem jih moral sušiti na terasi. Na vratih namreč piše: od 13. do 16. ure zaprto. Do 16. ure sem se pekel na soncu in čakal, da so se vrata odprla.

Jože Podlogar

O SLABEM DELU

Danes čitamo o slabem delu več kot o dobrem. Na lastnih izkušnjah lahko čutimo neprijetne posledice slabega dela. Zmanjševanje realnih dohodkov, slabšanje oskrbe, inflacija in nemoč ob veliki brezposelnosti nas skrbijo.

Na zboru delavcev smo morali ugotoviti, da nimamo možnosti, da bi bili udeleženi pri ugodnih rezultatih dela po polletnem obračunu. Številni so izrazili pripombe na slabo delo tistih, ki izkoriščajo družbeno solidarnost in jemljejo proizvodjalcem zaslužen dohodek. Delavci ne razumemo, da napake objavljamo in jih ne odpravljamo. Videti je, da je tudi v naših osebnih dohodkih vedno več denarja, ki ni odvisen od dela. Več je plačanih izostankov, več je dodatkov in nagrad. Celotno odlikovanje so devalvirala.

Najbolj cenimo tista delovna mesta, ki se ukvarjajo z delitvijo ustvarjene vrednosti. Najbolj omejujemo delovna mesta, kjer pridobivamo vrednost. Naš priznani ekonomist dr. Černe je ocenil za bistveno gospodarsko napako, da porabijo preveč sredstev delavci, ki ne sodelujejo v procesu njihovega pridobivanja. Znana je šala, da imajo službo tisti, ki ne želijo delati, ostali pa so brezposelni. Javno se govori o monopolu zaposlitve in o neizpolnjeni ustavni pravici do dela.

V knjigi "Pota do človeka" pravi dr. Trstenjak o slabem delavcu: Obirčen tip delavca je tisti, ki se stalno obira in je izredno iznajdljiv v izgovoru, da še vedno ne more začeti delati, ker ima kup težav, ki so prišle vmes.

Dobri traktoristi ne skrivajo svojega razpoloženja.
Foto: GG

Med temi obirčnimi delavci loči mečkače, ki vedno nekaj delajo, pa nič ne naredijo. Lenuhi imajo nedokončano delo za pretvezo. Podobni njim so nesposobni delavci, ki z nedelom prikrivajo neznanje. Taki delavci se nikoli ne morejo zagristi v delo in tudi rezultati so vedno slabi. Zanimiv je naslednji odlomek:

"Hudo pa je okolica preizkušena, če mora delati ob človeku, ki skuša po vsej sili biti mučenik dela, a brez dela. Ako je mučenik dela obenem izrazito obirčen delavec, ki se samo obira in išče v tem brkljanju in obiranju snov za sočutje s svojim lastnim mu-

čeništvom, ko se sam sebi smili, kaj vse trpi in dela, potem imamo opraviti s težkim značajem, ki je v breme sebi in drugim, družbeno nekoristen, da, škodljiv, osebno pa nesrečen. Takim ljudem pravijo, da so "umetniki" v "zabijanju" časa: vedno nekaj brkljajo, a nikoli nič prida ne delajo.

Veliko bolje bi bilo, če bi vsak o svojem delu ne imel tako dobrega mišljenja in se ne bi zgledoval po slabšem od sebe.

I. V.

zahtevna in tudi vezana na večje stroške, bomo skušali sprejem teh dveh samoupravnih aktov povezati s sprejemom še katerega od drugih samoupravnih aktov, ki se bodo sprejemali na referendumu.

Razvid del in nalog je bil v fazi osnutka izdelan že v preteklem letu. Razprave v temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti pa niso stekle tako kot bi za tako pomemben akt pričakovali. Nekatere delovne skupine so razvid del in nalog dovolj kritično in dosledno obravnavale ter tudi podale svoje predloge in pripombe. Drugod pa je bilo opaziti, da so bile razprave le zaradi formalnosti ali pa se sploh niso vršile. Rok za obravnavanje osnutkov se je pogosto iz neutemeljenih razlogov podaljšal tako, da komisija za izdelavo razvida del in nalog ni mogla v predvidenem času izdelati predloga razvida del in nalog. Vzrok za takšen odnos do razvida del in nalog bi lahko iskali v napačnem pričakovanju nekaterih delavcev, da mora razvid del in nalog vsebovati tudi vrednotenje del in nalog, deloma pa tudi v tradicionalizmu "delovnega mesta".

Razvid del in nalog je podlaga za smotrno delitev del in nalog in njihovo učinkovito opravljanje in je hkrati ena izmed podlag za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog ter učinkovitosti dela delavca. Razvid del in nalog je torej razčlenitev del in nalog, potrebnih za čimbolj učinkovito opravljanje dejavnosti temeljne organizacije v skladu z njenimi sedanjimi in planiranimi nalogami in obveznostmi. Vrednotenje teh del in nalog pa se opredeli s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke ter v pravilniku o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke.

Pojem "delovno mesto" zakon o združenem delu opušča, ker njegova uporaba in nanj vezane pravice in dolžnosti ne ustrezajo več družbeno-ekonomskemu položaju delavca v združenem delu in namesto njega uvaja "dela oziroma naloge". Zakon je posebej poudaril konkretno delo in naloge. Takšna ureditev omogoča delitev

USKLAJEVANJE IN DOPOLNJEVANJE SPLOŠNIH AKTOV

Delavci splošno kadrovskega sektorja smo si v letu 1982 zadali obsežno nalogo na področju usklajevanja in dopolnjevanja samoupravnih splošnih aktov. Naš cilj je, da v letu 1982 izdelamo: samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo, statut delovne organizacije, pravilnik o varstvu pri delu, samoupravni sporazum o združevanju ter o skupnih osnovah in merilih za delitev stanovanjskih sredstev, pravilnik o oddajanju stanovanj in dodeljevanju posojil za stanovanjsko gradnjo, dokončno izdelavo razvida del in nalog ter vrednotenje del in nalog. Več kot polovica leta je za nami in je pravi, da informiramo delavce, kako potekajo dela na področju usklajevanja in dopolnjevanja samoupravnih splošnih aktov.

Samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo in statut delovne organizacije sta bila sprejeta leta 1975. Leta 1977 smo sprejeli še spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo. Od takrat pa do danes je prišlo do večjih organizacijskih sprememb in sprememb zakonodaje, tako da smo morali pristopiti k izdelavi novega samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in statuta delovne organizacije. Osnutka obeh samoupravnih aktov sta že izdelana in smo predvidovali, da bi jih že v začetku dru-

ge polovice leta pregledali samoupravni organi v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti ter jih dali v javno obravnavo. Ker pa je skupščina SRS na svoji seji dne 14. julija 1982 sprejela zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, bo potrebno določene spremembe zakona upoštevati tudi v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo in bo osnutek obeh aktov šel v razpravo predvidoma v tretji tretjini leta.

Spremembo pravilnika o varstvu pri delu je že dalj časa narekovala nova zakonodaja in organizacijske ter tehnološke spremembe. Pravilnik je izdelan v fazi delovnega osnutka. Zaradi obilice administrativnega dela pa so nastopile težave pri tipkanju. Vendar predvidevamo, da bo osnutek pravilnika v mesecu septembru izdelan in posredovan samoupravnim organom v obravnavo.

Samoupravni sporazum o združevanju ter o skupnih osnovah in merilih za delitev stanovanjskih sredstev ter pravilnik o oddajanju stanovanj in dodeljevanju posojil za stanovanjsko gradnjo sta v fazi že izdelanega predloga in je za sprejem potrebno le še razpisati in izvesti referendum v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Glede na to, da je organizacija referendumov dokaj

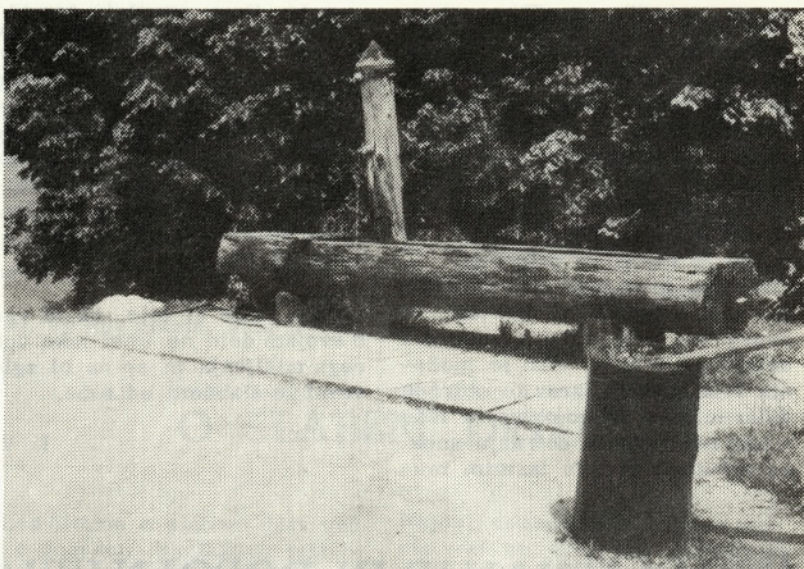
sredstev za osebne dohodke po delu ter po rezultatih dela in ne po delovnih mestih za katerimi se lahko pod zvenečimi imeni skriva manj zveneče delo.

Nedvomno razvid del in nalog prinaša v pogledu organizacije dela bistvene prednosti, zato si moramo prizadevati, da te prednosti tudi čim prej uporabimo v praksi. Komisija za izdelavo razvida del in nalog je na podlagi pripomb in predlogov iz javne razprave pripravila predlog razvida del in nalog za tri gozdarske temeljne organizacije, za TOZD Gozdno gradbeništvo in za delovno skupnost. Iz TOZD Avtoprevozištvu in delavnice ter iz TOK pa še niso prispеле pričakovane pripombe in predlogi tako, da predloga razvida del in nalog za ti dve temeljni organizaciji še ne moremo pripraviti.

Vzporedno s pripravo predlogov razvida del in nalog že potekajo dela tudi na vrednotenju del in nalog ter pripravi samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke. Metodologija za vrednotenje del in nalog je že pripravljena za obravnavanje in sprejem na samoupravnih organih. Komisija za vrednotenje del in nalog bo v drugi polovici leta izvajala vrednotenje del in nalog. Za učinkovito delo komisije je potrebno, da dobimo dokončno obliko razvida del in nalog ter izdelan obseg nalog, ki mora biti izražen s potrebnim časom z vidika trajanja dela in naloge. Poseben problem predstavlja izdelava obsega nalog, ki bi ga morali izvesti poslovodni organi in strokovni delavci v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Februarja letos je bila izdelana metodologija in postavljena zahteva po izdelavi obsega nalog, vendar razen nekaj redkih izjem te naloge odgovorni doslej niso izvršili.

Za čim boljše in čim hitrejšo uskladitev naših samoupravnih aktov se bomo morali bolj aktivno vključevati vsi delavci v delovni organizaciji. Veliko bomo izboljšali stanje, če bomo predvidene naloge vsi izvrševali v dogovorjenih rokih, dobro organizirali razprave ter pravočasno dajali pripombe in predloge na osnutke samoupravnih splošnih aktov.

Zdravko Silič

Zajetje vode na Vodiški planini. Lep primer skrbi za zdravo pitno vodo.

Foto: GG

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Skupščina SRS je na seji zbora združenega dela in na seji družbenopolitičnega zbora dne 14. julija 1982 sprejela predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

Kljub temu, da smo bili o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih že preko različnih medijev obveščeni, menim, da je potrebno, da tudi v našem glasilu informiramo delavce o nekaterih najpomembnejših spremembah zakona o delovnih razmerjih.

Razloge za razmeroma hitre spremembe zakona o delovnih razmerjih je treba iskati v spremenjenih družbeno-ekonomskih razmerah, ki so vplivale tudi na spremembe v gibanju zaposlovanja. Z novelacijo zakona o delovnih razmerjih se skuša zagotoviti predvsem širjenje zaposlitvenih možnosti, večje možnosti zaposlovanja mladih, fleksibilnejše urejanje delovnega časa, razporejanje delavcev, zaosritev disciplinske odgovornosti ter smiselnejša ureditev nekaterih pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja.

Širjenje zaposlitvenih možnosti

bomo zagotovili z nadaljnjim omejevanjem pogodbenega dela, črtanjem posebne ureditve dela po pogodbi o delu za upokojene in zmanjševanjem obsega dela preko polnega delovnega časa ter opustitvijo pojma "podaljšan delovni čas".

Večje možnosti zaposlovanja mladih bomo zagotovili že z izvajanjem prej navedenih pogojev, poleg tega pa novela zakona v dopolnjenem 18. členu napotuje delavce, da pri določanju delovnih izkušenj kot posebne zahteve za opravljanje del oziroma nalog upoštevajo vrsto, zahtevnost in odgovornost del ter upoštevajo, da so na vsaki stopnji strokovne usposobljenosti začetniška dela, za opravljanje katerih naj se razporeja mlade po opravljenem pripravništvu. Glede na pomanjkljivosti pri zaposlovanju pripravnikov in zaradi izboljševanja izobrazbene strukture zaposlenih delavcev je z novelo uzakonjena obveznost organizacij združenega dela, da sklenejo delovno razmerje v vsakem koledarskem letu z določenim številom pripravnikov.

K večjim možnostim zaposlovanja mladih bo posredno pripomo-

gel dopolnjeni 171. člen, ki pogojuje dajanje soglasja s strani temeljne organizacije za nadaljevanje delovnega razmerja z delavcem, ki je izpolnil pogoje za pridobitev polne osebne pokojnine, pa se na oglas ni prijavil kandidat, ki izpolnjuje pogoje, Razpis oziroma oglas mora biti objavljen najmanj tri mesece prej, preden delavec, ki naj bi nadaljeval z delovnim razmerjem, izpolni pogoje za polno osebno pokojnino. Objavo je treba ponavljati vsakih dvanajst mesecev. Namen te določbe je, da se omogoči nadaljevanje delovnega razmerja delavcem, ki jih združeno delo še vedno potrebuje, vendar ne dlje kot do trenutka, ko se pojavi kandidat, ki izpolnjuje zahtevane pogoje. S tem se ugotovi, da delo delavca, ki je že izpolnil pogoje za polno osebno pokojnino in si zagotovil svoje socialno varnost z minulim delom, ni več družbeno utemeljeno.

V zaostrenih družbenoekonomskih razmerah se pojavlja potreba po začasnem razporejanju delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo, in sicer tako v okviru statusno povezanih temeljnih organizacij kot tudi zunaj teh okvirov. V dopolnjenem 47. členu je z novelo dana možnost prerazporejanja zunaj okvirov statusno povezanih temeljnih organizacij na podlagi dogovora organov upravljanja in v vseh primerih, ko je treba delavcu zagotoviti delo, pa mu le-to iz objektivnih vzrokov ni mogoče zagotoviti v okviru temeljne organizacije, v kateri je do tedaj združeval delo. Zaradi te prerazporeditve delavcu preneha delovno razmerje v prvi temeljni organizaciji in pride do sklenitve delovnega razmerja v drugi temeljni organizaciji brez objave oziroma razpisa; razporeditev je torej trajna.

Z novim 47. a členom je novela zakona uvedla nov institut začasne razporeditve in sicer tako v okviru statusno povezanih temeljnih organizacij kot tudi zunaj teh okvirov. Gre za primere, ko delavci zaradi objektivnih vzrokov nimajo dela, drugi temeljni organizaciji pa je potrebna pomoč pri delu. Takšna razporeditev lahko traja le določen čas, največ 6 mesecev. Pri razporeditvi delavca iz enega kraja v drug kraj ne velja več določilo, da delavec mora v to privoliti. Z

noveliranim členom se zahteva samo en pogoj, da se s tem bistveno ne poslabšajo življenjski pogoji delavca in njegove družine (urejenost prevoza, stanovanjskih razmer ipd.).

Zakon v 65. a členu omogoča, da je lahko delovni čas med letom neenakomerno razporejen, če to zahteva narava dejavnosti, ki jo opravlja temeljna organizacija, ali če to zahteva narava določenih del, boljše izkoriščanje delovnih sredstev, racionalnejša izraba delovnega časa, odvisnost opravljanja določenih nalog od predpisanih rokov in podobno. Novela zakona prinaša obveznost ureditve tedenskega delovnega časa v temeljnih organizacijah s sezonsko dejavnostjo, da traja delovni čas v času sezone več in izven sezone manj kot 42 ur na teden.

Za zostritev disciplinske odgovornosti novelirani 153. člen določa, da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja izreče za primere osmih hujših kršitev delovnih obveznosti, ki jih delavci določijo v samoupravnem splošnem aktu v zvezi z: neupravičenim izostankom z dela, s kršitvami določb o varstvu pred požarom, eksplozijo, naravnimi nesrečami ter pred škodljivim delovanjem strupenih in drugih nevarnih snovi; opustitev ukrepa za varstvo delavcev pri delu; nezakonitim razpolaganjem z družbenimi sredstvi; zlorabo položaja ali prekoračitvijo danega pooblastila; izdajo poslovne, uradne ali druge tajnosti; zlorabo odsotnosti z dela zaradi bolezni; opustitvijo zahteve individualnega poslovodnega organa za uvedbo disciplinskega postopka zaradi hujše kršitve delovne obveznosti.

V novem 153. a členu je posebej urejeno neupravičeno izostajanje z dela, ki ni zaporedno. V samoupravnem splošnem aktu določijo delavci število dni neupravičenega izostanka z dela, ki ne sme biti manjše od pet in ne večje od sedem delovnih dni v obdobju šestih mesecev, za katerega se izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Po noveliranem 153. členu zakona se opredeli s samoupravnim splošnim aktom hujše kršitve delovne obveznosti, ko zaradi ne-

opravičenega izostanka z dela prihaja do motenj pri opravljanju del oziroma nalog, ali do večje materialne škode oziroma do nevarnosti za nastanek take škode, hujših posledic za pravice delavcev, do posledic ali nevarnosti za njihovo zdravje in življenje ali do bistvenih motenj v samoupravnih odnosih. Za tako kršitev je treba izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. Če so povzročene take posledice, je po tej določbi mogoče upoštevati tudi en sam dan neupravičenega izostanka. Glede na opisane primere opredelitve neupravičenega izostanka z dela kot hujše kršitve delovne obveznosti so z zakonom dane vse možnosti za učinkovito ukrepanje.

Glede obsega nekaterih pravic so pomembne še novosti glede določanja in koriščenja dopusta in določila o izpolnjevanju pogojev za upokojitve.

V dopolnjenem 96. členu je dana možnost prenosa koriščenja letnega dopusta v naslednje koledarsko leto v primerih, ki jih določijo delavci v samoupravnem splošnem aktu. Dopust je treba izkoristiti najkasneje do konca februarja naslednjega leta.

Po spremembah 91. člena se zmanjšuje število možnih dni dopusta za dela v posebnih delovnih pogojih od 60 na ne več kot 45 delovnih dni. Jasneje je določeno, kaj se šteje za posebne delovne pogoje. Pravico do povečanega dopusta imajo delavci, ki opravljajo dela pri ionizirajočih sevanjih, delo posadke letala, trgovskih ladij, delo pod zemljo, delo pod vodo, delo v bolnicah za duševne bolniki ter delo delavcev, ki delajo zaradi posebnih delovnih pogojev manj kot 42 ur na teden.

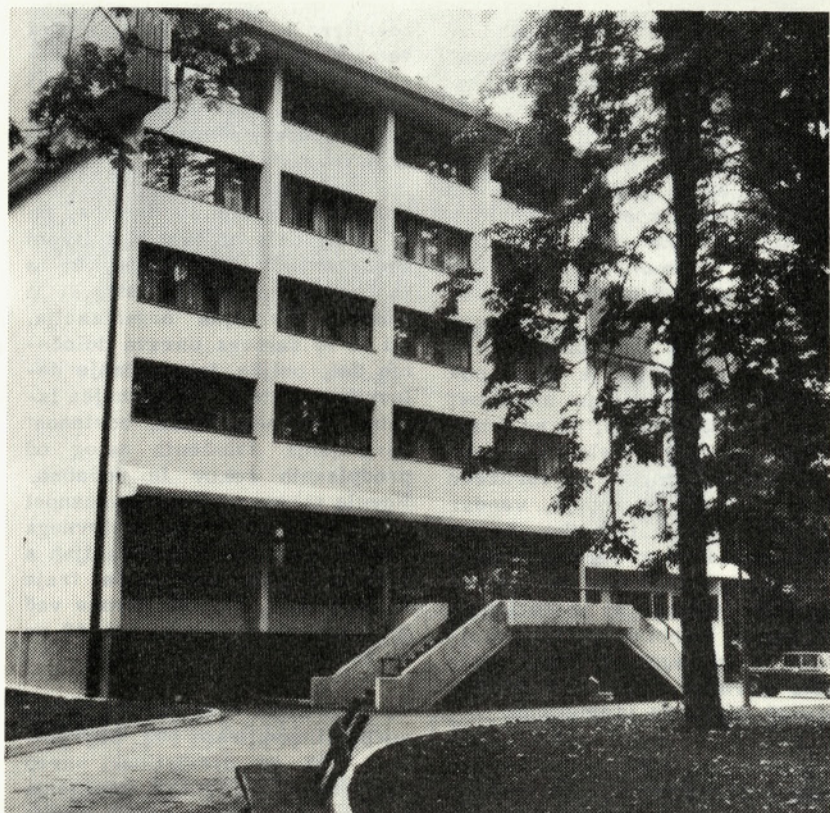
S spremenjenim 171. členom ni več možnosti, da bi se delavcu, ki se mu šteje zavarovalna doba s povečanjem, ugotavljala izpolnitev pogojev za polno osebno pokojnino v dejanskem trajanju, če to želi. To določbo je bilo treba črtati, saj je bila v logičnem nasprotju z namenom določitve beneficiranja zavarovalne dobe ki je v tem, da se omogoči delavcu, ki dela v težkih pogojih dela, da prej izpolni pogoje za polno osebno pokojnino kot drugi delavci.

Z novim 171.a členom je dana možnost delavki, da se ji, če to želi, šteje izpolnitev pogojev za polno osebno pokojnino tako kot delavcu. To pomeni, da ji delovno razmerje z dopolnjenimi 35 leti zavarovalne dobe ne preneha, temveč, da lahko nadaljuje z delom do 40. leta. Ta dopolnitev zakona je bila potrebna zaradi ustavnega določila o enakosti spolov.

Novela zakona je skušala uresničiti usmeritev skupščine SRS, naj delavci v skladu s svojimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi vse več vprašanj s področja delovnih razmerij urejajo v samoupravnih splošnih aktih. Zdaj smo pred tem nadaljnjim zahtevnim in odgovornim delom. Šele z ustrežno uskladitvijo samoupravnih splošnih aktov bo moč presojeti, ali so z novelo zakona doseženi cilji, zaradi katerih je bil zakon spremenjen.

Zdravko Silič

Učenci se počasi poslavljajo tudi v domu GŠC Postojna.

Foto: GG

BOŠKOVSKI DRAGO O SKLADIŠČU REČICA

Drago Boškovski dela sedem let pri TOZD Gozdarstvo Pokljuka. Ves čas z manjšimi presledki dela v skladišču Rečica. Delal je vsa dela, ki se v skladišču pojavljajo: žaganje in cepljenje drv, sortiranje lesa, drzanje lesa, nakladanje vagonov, izmera lesa.

Pred petimi leti mu je podjetje dodelilo stanovanje v Zgornjih Gorjah. Pozimi hodí na delo peš, poleti pa z mopedom.

Drago se je usposobil za delo z nakladalnikom. Vozi nakladalnik "Djuro Djaković". Z njim sortira les; če bi samo sortiral, bi bil dnevni učinek 150 do 200 m³ lesa. Sortira po 5 cm debelinskih stopnjah. Premerke ne uporablja, sortira kar na oči. To mu je dala dolgoletna praksa. Z

nakladalnikom nosi les na kupe in od tam v bazen.

Stroj je treba tudi negovati. "Kakor strojnik skrbi za stroj, tako stroj služi njemu", pravi Drago. Stroj je treba dnevno pregledati, ga podmazati, dvakrat na teden doliti gorivo.

Kaj pričakuješ od skladišča?

"Osebno bom imel več dela. Odpadlo bo sicer sortiranje lesa, dodatno pa bo nošnja lesa na mizo, prenos lesa iz linije na kupe in seveda ostal bo prenos iz kupov v bazen.

Edino težko delo, ki je še ostalo v skladišču, je cepljenje drv. V planu je sicer stroj za cepljenje, vendar se ga jaz bojim, ker baje delo z njim ni preveč varno.

Malico imamo na LIP-u, je dobra. Poleg malice lahko v avtomatu dobiš po 6 din kavo, čaj in druge brezalkoholne osvežilne pijače."

Jože Podlogar

Kdor je zamišljen, ni brezdelen. Delo je lahko vidno in nevidno.

HUGO

V premislekih bodi podoben polžu, v dejanjih ptici.

Ljudska modrost

Vinogradu ni potrebna molitev, temveč motika.

Bolgarski pregovor

Vse kar lahko dosežeš brez truda in dela, nima prave vrednosti.

ADDISON

Glej, preudari, potem delaj!

A. COMTE

Počitek je samo za mrtve.

Angleški pregovor

PREDLOG SKLEPOV SKUPŠČINE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV GOZDARSTVA IN LESARSTVA SLOVENIJE

Na skupščini sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva Slovenije, ki je bila 14. maja 1982, so se na podlagi gradiv in razprave izoblikovale naslednje usmeritve aktivnosti sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva:

- Z delovno usmeritvijo sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva in realizacijo usmeritev se morajo seznaniti vse osnovne organizacije sindikata, sredstva informiranja, kakor tudi interna glasila organizacij združenega dela.
- Družbeni dogovor o enotnih kriterijih organiziranja gozdarstva bo potrebno realizirati. Potrebno je zavzeto obnoviti aktivnost v vseh gozdno-gospodarskih organizacijah.
- Sindikat gozdarstva in lesarstva mora dati pobudo za sprejem novega osnutka zakona o gozdovih, uskladiti ga z zakonom o združenem delu in rešitvami, ki jih je nakazala praksa.
- Zavzemali se bomo za uresničevanje samoupravnega sporazuma o življenjskih in delovnih pogojih delavcev v gozdarstvu in vztrajali z izgradnjo stavbnih kapacitet v bližini ali v samih mestih. Taka usmeritev zahteva dodatne napore za ureditev prevozov na delo in z dela, ureditev prehrane in zdravstvene preventive.
- Sindikat bo pobudnik za organizacijo problemskih konferenc o uveljavljanju planiranja in posvetov s predsedniki konferenc sindikata in individualnimi poslovodnimi organi OZD gozdarstva in lesarstva.
- Na področju izvozne usmerjenosti v OZD moramo uveljaviti solidarnostne odnose pri pridobivanju osebnih dohodkov delavcev, ki proizvajajo za izvoz.

- Delavcem v gozdarstvu je potrebno zagotoviti topli obrok (topli obrok zagotovljen le 39,4 % delavcem), kar predpisuje sprejet samoupravni sporazum.
- Aktivirati moramo odnose za varstvo pri delu. Prav tako se

moramo zavzemati za formiranje obratnih ambulant v OZD.

- Analizirati je potrebno socialni in materialni položaj delavcev v TOZD, kjer se pojavlja izgube.
- Na področju delitve osebnih dohodkov se bomo zavzemali za večje vrednotenje fizičnega dela, kot tudi specifičnih delovnih pogojev.
- Delovno dobo voznikov konjskih vpreg, oziroma furmanov je potrebno evidentirati in na osnovi kriterijev uveljavljati priznavanje preko Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Mladenič

Foto: I. V.

Z 10. SEJE CK TOK GG BLED

V četrtek, 29. julija 1982 je bila na Bledu 10. seja centralnega sveta temeljne organizacije kooperantov Gozdnega gospodarstva Bled. Delegati so na seji potrdili polletni obračun TOK in obračun hranilno kreditne službe, sprejeli sklep o najetju kredita za gradnjo gozdnih cest 1982, samoupravni sporazum o temeljnih plana posebne raziskovalne skupnosti za gozdarstvo, lesarstvo, papirništvo in grafiko za obdobje 1982-1985 in na zaključku seje rešili nekaj prošenj in pritožb.

Gozdno gospodarstvo Bled je letos v prvem polletju prodalo 74.432 kubičnih metrov lesa, kar

je 48 odstotkov letnega plana in za 1102 kubična metra manj kot v enakem lanskem obdobju. Temeljne organizacije so v prvem polletju izpolnile 57 odstotkov letnega načrta, temeljna organizacija kooperantov pa le 35 odstotkov letnega načrta in kar 1752 kubičnih metrov manj kot v prvi polovici minulega leta. Vodja TOK inž. Andrej Arih je delegatom povedal, da je v zasebnih gozdovih les prevzet na panju že pospravljen 50 odstotno, zato bo do zaključka leta stoodstotno. Za les, ki ga lastniki gozdov sekajo sami, je opravljenega 60 odstotkov odkazila, 100 odstotno pa bo odkazan les v zasebnih goz-

dovih do septembra, zato bodo zasebni lastniki gozdov v prvem polletju zamujeno še lahko nadomestili v drugem polletju. Polletni obračun je pokazal, da so se pogoji gospodarjenja in pridobivanja dohodka poslabšali. Neznatno povečanje cen lesa in veliko povečanje cen rezervnih delov za vozila in delovne stroje ter storitev je vplivalo na to, da je letošnji dohodek le za tri odstotke višji od lanskega. Sicer pa je bilo v prvem polletju 406,514,836,00 dinarjev celotnega prihodka, kar je 48,3 odstotka letnega načrta. Doseženi čisti dohodek pa je bil 100,653,305 dinarjev, 45,4 letnega načrta, za 4,2 odstotka manj kot lani. Na seji so ugotovili, da so prodajne cene lesa v GG Kranj povprečno za 200,00 dinarjev višje za kubični meter kakor pri GG Bled, zato so sprejeli sklep, da mora SOZD ponovno proučiti in urediti, da bodo cene lesa pri GG Kranj in GG Bled izenačene.

V skladu z izvajanjem temeljnega načrta Slovenije bodo letos v TOK investirali v gozdne ceste 19,290,000,00 dinarjev. Glede na to so sprejeli sklep za najetje 7,600,000,00 dinarjev kredita, ostalo 11,650,000,00 dinarjev pa imajo lastnih sredstev za gradnjo gozdnih cest. Le gradnja gozdnih cest bo odprla nedostopne gozdove, kar bo omogočilo doseganje petletnega načrta poseka lesa na celotnem območju zasebnih gozdov Gozdnega gospodarstva Bled.

Ciril Rozman

INTERFORST 82

Splošno združenje gozdarstva Slovenije je od 1. do 3.7.1982 organiziralo ogled gozdarske razstave INTERFORST, ki jo prirejajo vsake štiri leta v Münchnu. S strani našega podjetja smo si razstavo ogledali Novak Dušan, Klinar Andrej in Tonejc Bernard. Prikaz razstavljenih izdelkov gozdarstva nam nekako nakazuje smer razvoja v prihodnjem štiri-letnem obdobju. Poleg že tradicionalnih izdelkov in opreme so posebno pozornost zaslužile naslednje dejavnosti v široki paleti gozdnega gospodarjenja:

1. Na izredno prefinjen način so predstavili vse dosežke na področju splošno koristnih funkcij gozda. Pri tem gre za različne metode vzgajanja najrazličnejših drevesnih vrst in nege le-teh v zelo različnih pogojih širom Evrope. Pričakovati je še večji dotok ljudi v gozdove predvsem v smislu mnogotere rekreacije in sprostitve po sedanjem psihično utrujajočem ritmu življenja. Vse razstavljeno gradivo prikazuje, da je tudi v gozdovih potrebno turista usmerjati, da ne bo nepotrebnih škod.

2. Posebno pomembno je področje tehnologije delav bodoče. Spričo gospodarske recesije v Evropi ni zaslediti novih tehnologij in tudi ne novih večjih strojev. Osebnostno menim, da je ta razstava pokazala, da srednja Evropa ne sprejema skandinavskih metod pri gospodarjenju z gozdovi. Nehote se vsiljuje misel, da bomo srednjeevropski gozdarji iskali boljše in učinkovitejše metode dela v celotnem kompleksu gospodarjenja z gozdovi.

3. Stroji prinašajo tudi nove načine dela. Razstavljena je bila nova motorna žaga STIHL 024 AV, ki ima po obliki in ostalih lastnostih podobne parametre kot najlažje žage iz skandinavskih dežel. Poseben poudarek je na manjših strojih za pridobivanje energije iz raznih lesnih odpadkov. Razstavljenih je bilo precej raznovrstnih žagalnih in cepilnih pripomočkov na različnih traktorjih. Iz tega lahko sodimo, da tudi srednja Evropa posnema Skandinavijo v maksimalnem energetskem izkoristku gozda. Za privatni sektor je bil pripravljen miniprosesor za tanjši les iz redčenj. Pri gradnji cest in tudi pri ostalih dejavnostih je napravljen velik korak v razvoju večjih strojev in manjših pripomočkov na traktorjih.

4. Kljub temu, da je varen način dela vključen v samo tehnologijo dela, pa tudi na tem področju beležimo novosti. Švedi so predstavili posebne zaščitne škornje z metalno prednjo kapico, izboljšano toplotno izolacijo in z lesenim vložkom, ki omogoča boljše stisk noge v škornju. Nekoliko je izboljšana tudi zaščitna vata.

Na podlagi razstavljenih izdelkov in opreme lahko sklepamo, da v naslednjem štiri-letnem obdobju ne bo večjih sprememb pri načinu dela v gozdarstvu v tem delu Evrope. Sedanji postopki posameznih faz delovnega procesa pa bodo doživeli spremembe predvsem v smislu humanizacije dela.

Andrej Klinar, dipl. ing.

CELOVŠKI LESNI SEJEM

V organizaciji našega DIT smo si v soboto 14.8.1982 ogledali celovški lesni sejem, ki je poznan po pestrem prikazu strojev za delo v gozdu.

Tudi letos je bilo na ogled veliko raznovrstnih strojev za opravljanje del v vseh fazah gozdne proizvodnje. Pri motorikah je bilo nekaj novosti videti pri žagah znamke STIHL, pri Husqarni, katere žage imamo pri nas, pa so v zadnjem letu lansirali nov tip 133, ki je za 0,5 kg lažji od tipa 444, ki ga mi uporabljamo. Med profesionalnimi žagami te tovarne je to najlažja žaga in je uporabna pri nas predvsem za čiščenje, redčenje in kleščenje.

Pri pravilni mehanizaciji je posebno pozornost zbudil mali zgibni traktor IWAFUJI T-20 japonske proizvodnje, širine 1,9 m, z dvobobenskim vitlom, ki bi bil primeren za delo v tanjšem lesu. Pri ostalih traktorjih (z gibnih in kmetijskih) posebnih novosti ni bilo. Razstavljenih je bilo tudi precej enobobenskih vitel z zaščitno desko, ki so namenjena predvsem za zasebne lastnike gozdov in so prirejene za hitro montažo. Podobno vitlo pri nas izdeluje Tajfun.

Od naprav za žično spravilo je Hinteregger razstavljal URUS enakne izvedbe, kot ga imamo mi. Zanimiv je bil tudi Kollerjev voziček za žično spravilo, ker bomo z URUS-om spravljali les s takim vozičkom. Ta voziček je avtomatski in ima možnost uporabe choker sistema. Poleg vozičkov Koller izdeluje tudi več-

bobenske vitle, ki so po primerjanju delovanja nekoliko podobni URUSU.

Energetska kriza po svetu je spodbudila proizvajalce k izdelavi raznovrstnih strojev za cepljenje drv, ki v glavnem vsi delujejo na principu hidravlike. Nekatere bolj celovite rešitve s prikazom transporta in manipulacije za večje količine drv na sejmu ni bilo videti.

Na sejmu si je bilo moč ogledati še razne gozdarske stroje drugih proizvajalcev, nekatere že poznamo, drugi pa so manj poznani in za delo v naših razmerah tudi manj primerni.

Na splošno lahko ogled sejma ocenimo za koristen in menim, da je potrebno, da DIT s to akcijo nadaljuje tudi v bodoče.

Š. Z.

Viharnik

Foto: I. V.

KADROVSKE SPREMEMBE

V aprilu:

odšli:

MILENKOVIČ BORO
DSSS - upokojitev

V maju:

odšli:

KOVAČEVIČ MARKO
TOK OE Radovljica - samovoljno

V juniju:

prišli:

MILINOVIČ VLADO
TOZD Gozdno gradbeništvo
BUČIČ SREČO
TOZD Gozdno gradbeništvo
JELIČ ZDRAVKO
TOZD Gozdno gradbeništvo
GRGIČ ANDŽELJKO
TOZD Gozdno gradbeništvo
ZORČ FRANC
TOZD Gozd. avtoprevoznništvo
AMBROŽIČ ANTON
TOZD Gozd. avtoprevoznništvo
PIKON ANDREJ
TOZD Gozdarstvo Bohinj
SODJA MARTIN
TOZD Gozdarstvo Bohinj
CVIJIČ MILAN
TOZD Gozdarstvo Bohinj
ARH MARKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj

GAŠPERIN MARKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
ARH MARKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
PLEČKO KARMEN
TOZD Gozdarstvo Bohinj
ŽMITEK BREDA
TOZD Gozdarstvo Bohinj
KIKELJ ALBINA - DSSS
JURIČ CVITAN
TOK OE Radovljica

Odšli:

RAMAKIČ ASIM
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
JUKIČ RAMIZ
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
MILINOVIČ IVAN
TOZD Gozdno gradbeništvo
- odhod v JLA
JOŠAR DRAGO
TOZD Gozdno gradbeništvo
- odhod v JLA
VUČKOVIČ SLAVKO
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
JUKIČ MEHO
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
ŠMID IVO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
- upokojitev

V juliju:

Prišli:

ABDIJANOVIČ ASIM
TOZD Gozdno gradbeništvo
PROŠIČ ISMET
TOZD Gozdno gradbeništvo
SMUKAVEC MIRKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
KOCJANC JANEZ
TOZD Gozdarstvo Bohinj
MUŽAN JOŽE
TOZD Gozdno avtoprevoznništvo

Odšli:

ČEHIČ ISMET
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
LEKS PETER
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
ČALJKUŠIČ IVAN
TOZD Gozdno gradbeništvo
- samovoljno
JELIČ PETER
TOK OE Radovljica - umrl
KRIVIČ MUSTAFO
TOZD Gozdno avtoprevoznništvo
- odhod v JLA
VUJKOVIČ RADENKO
TOZD Gozdno avtoprevoznništvo
- odhod v JLA
ARH MARKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
- sporazumno
ARH MARKO
TOZD Gozdarstvo Bohinj
- sporazumno

TOZD Gozdarstvo Bohinj	88
TOZD Gozdarstvo Pokljuka	97
TOZD Gozdarstvo Jesenice	60
TOK Bled	65
TOZD Gozdno gradbeništvo	91
TOZD Gozdno avtoprevozn ništvo	60
DSSS	57
	518

V SPOMIN PERICI JELIČU

Zgodaj zjutraj, 18. julija 1982, je prenehalo bití mlado srce Perice Jeliča, delavca GG Bled TOK.

Petar se je rodil 10. aprila 1958. leta v Komušini, SO Teslih v Bili. V številni družini je vladalo pomanjkanje in je zato, kot mnogo drugih, moral s trebuhom za kruhom daleč od doma. Ni še dopolnil 17 let, ko se je zaposlil pri LIP-u, 1978. leta pa kot stalni delavec pri GG.

Pri nas je opravil tečaj za motorno žago in tečaj za traktorista. Bil je dober delavec in dober tovariš.

Perico smo pokopali v njegovem rojstnem kraju 20. julija 1982; na njegovi zadnji poti je vsem ti - stim, ki so stopali za krsto in stali ob njegovem poslednjem domu, žalost polnila srce z bolečino, še posebno ob pogledu na njegova leto in dve leti stara ot - roka in mlado ženo, kako se poslavljajo od svojega očeta in moža.

Petra Jeliča se bomo njegovi sodelavci še dolgo spominjali kot dobrega tovariša, še posebno, ker je tako mlad moral umreti.

n. l.

Nobena druga stvar na svetu me ne prevzame tako, kot delo: cele ure lahko sedim, in ga opazujem.

K. JEROME

V SPOMIN IVANU VUKŠIČU

Delavci GG Bled - TOZD Gozdno gradbeništvo smo pretreseni sprejeli novico, da je v 57. letu starosti v daljni Slavoniji utihnilo srce našemu Ivanu.

Ivana srečamo prvič pri nas že leta 1950 kot sezonskega delavca pri gradnji gozdnih cest in poti. Ivan je svojo mladost preživel v rodni Dalmaciji in tam dodobra spoznal obdelovanje kamna. V naših krajih si je kmalu pridobil veliko zaupanje vseh članov kolektiva, še posebno pa delavcev na posameznih gradbiščih. Zavezotost za delo, usposobljenost in tovariški odnos je Ivana pripeljalo na različna dela in naloge v kolektivu. Postal je stalni delavec pa tudi kompresorist. Poleg tega je uspešno zbiral mlade delavce za gradnjo cest v GG Bled po Slavoniji in Dalmaciji. Vsa dela je opravljal z izredno lah - koto, z dobro voljo, le zadnje leto je večkrat dejal, da čuti,

da mu moči pojenjujejo.

Zahrbtna bolezen je načela zdravje in Ivan se je januarja letos upokojil invalidsko. Zaslužni pokoj je užival le tri mesece, ko je nenadna smrt 27. marca 1982 prekinila dela polno življenjsko pot. Načrti za obnovev hiše in oblikovanje prijetnega doma v družinskem krogu v Slavoniji so ostali neizpolnjeni.

Ivan je bil član različnih samoupravnih organov v TOZD, kjer je njegova poštenost in tovariška beseda vedno našla pravo mesto.

Vsi delavci gradbene se zavedamo, da smo izgubili dobrega sodelavca in iskrenega prijatelja. Njegovo delo bomo nadaljevali z njegovo vnemo, njegov spomin pa bo za vedno zapisan v naših srcih.

Andrej Klinar, dipl. ing.

LUDVIKU PREMU V SPOMIN

Vsi člani GG Bled, posebno pa gradbeniki, smo z globoko žalostjo sprejeli novico o nenadni Ludvikovi smrti.

Ludvik Prem se je rodil v Prekmirju 13/2-1934. V GG Bled se je sprva zaposlil kot sekač. Kot sposobnemu in trdo vzgojenemu kmečkemu fantu mu ni nobeno delo delalo težav. Zaradi delovnih vrtilin in sposobnosti je v času uvajanja mehanizacije v gozdno gradbeništvo prejel prvi buldožer v GG Bled. Njegovi delovni rezultati so bili vedno orientacija za hitrejše uvajanje mehanizacije. Delal je na celotnem gozdno - gospodarskem območju GG Bled in za svoje delo prejel večkratne pohvale. Sodelavci ga poznamo kot človeka, ki nikdar ni odklonil dela. Njegova zavest, delovna disciplina, vzorno vzdrževanje strojev in druge tovariške vrline so ga oblikovale kot mentorja mladih strojnikov v gradbeni. Z izkopom materiala

na različnih gozdnih cestah je njegovo delo postalo neminljivo.

Delovni rezultati in tovariški pristop so Ludvika vodili v razne samoupravne organe delovne organizacije in TOZD. V vsaki mandatni dobi je sodeloval vsaj v enem samoupravnem organu Tozd.

Zahrbtna bolezen je Ludvika kma-

lu priklenila na bolniško posteljo. Vsi smo upali, da bo kos tudi tej nadlogi. Ludviku ni bilo dano, da bi užival sadove svojega trdega dela v krogu družine na Bledu.

Nenadna smrt Ludvika v 47. letu starosti pomeni za TOZD Gozdno gradbeništvo izgubo vestnega sodelavca in pionirja strojnega dela pri gradnji cest in vlak.

Njegovo delo in spomin bo ostal zapisan z velikimi črkami v našem TOZD-u.

Andrej Klinar, dipl. ing.

V SPOMIN ALOJZU SOKLIČU

V mesecu juliju letošnjega leta je nenadna smrt prekinila življenje našemu rednemu dopisniku Alojzu Sokliču. S svojimi članki nas je tovariš Soklič seznanjal o življenju in problemih lastnikov gozdov iz Bohinja. Rad je pisal tudi o delovanju društva paraplegikov in njegovih članih. S smrtjo tov. Sokliča smo izgubili vestnega dopisnika, ki je svojevrstno in zanimivo dopolnjeval naše glasilo.

Njegovim svojcem izrekamo iskreno sožalje.

Uredništvo

Štajerci v avtobusu:

- Zapijmo katero.
- Raje nikar.
- Ali bomo še z besedami "šparali", ko smo v Bohinju?

- Gospa, koliko ste stari?
- 50 let.
- Pa vi Jože?
- 60 let.
- Pa, saj sta vendar dvojčka.
- Pa kaj se delaš mlajšo, kot si!

P. R.

GORJANSKI GODBENIKI SO IZVRSTNO IZPELJALI SLAVJE OB 75 LETNICI

V tem letu, ko se vrstijo spominske proslave na vseh koncih in krajih naše domovine, so tudi gorjanski godbeniki slavili svojo 75-letnico obstoja. Uradni zapisi o ustanovitvi te godbe so datirani z letom 1907, po neuradnih podatkih pa obstaja že 112 let (po ustnih izročilih).

Koncertne nastope za to proslavo je imel na skrbi dirigent te godbe, profesor - pedagog Lojze Velkavrh iz Ljubljane, ki jo vodi že peto leto, časovne roke in kraje koncertov pa tajnik tovariš Janez Varl iz Gorij. Vse je bilo skrbno in točno pripravljeno ter zelo lepo izvedeno. Že v soboto, 19. junija so gorjanski godbeniki izvedli koncert v domu Partizana v Gorjah. Dvorana v Gorjah že vsa leta po vojni ni bila tako polno nabita, kot tokrat. Poslušalci iz Gorij in Bleda ter povabljeni so bili navdušeni nad odličnim izvajanjem sporeda. V kratkem premoru med koncertom pa sta tajnika prosvetno-kulturnih organizacij za Slovenijo in občino Radovljica podelila Galusove značke: bronaste za nad 15 let dela, srebrne za nad 25 let dela in zlate za nad 30 let dela v orkestru. Posebno občinsko priznanje je dobil predsednik orkestra Franc Poklukar, dirigent Lojze Velkavrh zlato Galusovo značko, gorjanski godbeniki pa so mu v zahvalo za požrtvovalno in vestno delo v orkestru podarili kristalno vazo in velik šopek rož. Gorjanski godbeniki so dobili še sliko, lesorez in veliko šopkov od predstavnikov okolišnih orkestrów.

V petek, 2. julija so popoldan ob 2. uri sprejeli pobratene sovrstnike iz Rutesheima (ZR Nemčija). Isti večer pa sta obe godbi imele skupni nastop v Festivalni dvorani na Bledu.

V soboto, 3. julija ob 16. uri pa je imelo 9 orkestrów iz Gorij, Jesenic in vse tja do Domžal in Žirov skupni koncert pred PARK hotelom na Bledu, kar je bilo res enkratno doživetje, tako za domače obiskovalce Bleda, kot

tudi tuje turiste, katerih se ta čas na Bledu ne manjka.

Celoten program pa so popestrili še mladi folkloristi iz bližnjega Ribnega, ki so v izvirnih gorenjskih narodnih nošah in ob zvokih stare domače harmonike zaplesali stare narodne gorenjske plesne.

V nedeljo, 4. julija, na Dan borca, pa je bil dopoldne v Gorjah še en skupni nastop godb iz Gorij in Rutesheima.

Tako je bila izvedena in zaključna velika in skrbno pripravljena kulturno-prosvetna manifestacija ob 90-letnici rojstva velikana naše revolucije - TITA, ob Dnevu borca in ob 75-letnici obstoja gorjanske godbe.

Če danes pogledamo vse te pihalne orkestre, kako so skrbno oblečeni v lepe paradne obleke ali v pristne narodne noše (Gorje, Žiri), njihova nova glasbila in ker so vsi ti fantje-godbeniki izključno podeželjski amaterji, ugotovimo, koliko truda, volje in prostega časa je bilo potrebno (neplačanega), da so dosegli tak uspeh, kateremu smo bili priča minule dni na Bledu in v Gorjah. Za ves ta napredek in razvoj gre velika zahvala celotni naši družbeni skupnosti in združenemu delu, kateremu vsak delovni človek daje svoj prispevek.

Jože Ambrožič

- Po jezeru se vozijo z ladjami.
- Ali morda zato, da "šparajo" z bencinom?

Ljudje so kakor krogla. Bolj kot so gladki, dalj pridejo.

Nič ne škoduje lovorju bolj, kot počitek na njem.

Najsrečnejši je tisti človek, ki lahko konec svojega življenja poveže z začetkom.

ZA BOLJŠE PRESEKE

Za urejanje in izdajanje našega internega glasila "Preseki", je uredniški odbor v začetku letošnjega leta sestavil program dela in ga dal v obravnavo in sprejem svetu delovne organizacije. Program nam je osnova za izdajanje Presekov, od bralcev pa želimo zvedeti čimveč mnenj in pripomb, da bi v bodoče interno glasilo izboljšali. Zato smo v številki 4 obljubili predloge, pripombe in mnenja o Presekih, ki so jih povedali predsedniki OOS, predsedniki DS in individualni poslovodni organi nekaterih TO, DS skupnih služb in delovne organizacije.

Mnenja, pripombe in predloge smo obravnavali na 7. seji uredniškega odbora in na osnovi tega sprejeli sklepe za izboljšanje vsebine Presekov, pri čemer bomo upoštevali predvsem naslednje:

1. V bodoče bomo vzpostavili še več direktnih stikov - intervjujev - z delavci iz neposredne proizvodnje in tako skušali opisati, kako doživlja svojo delovno mesto, čeprav je to že ena od obvez iz programa dela uredniškega odbora.
2. Pred sprejetjem samoupravnih aktov bomo v Presekih objavili vsebinske povzetke. Zato bomo v naslednjih številkah objavili prispevke o razvidu del in nalog ter o vrednotenju.
3. Strokovne razprave bomo v bodoče, čeprav jih tudi do sedaj ni bilo veliko, objavljali v skrajšanem obsegu.
4. Sklepe samoupravnih organov bomo objavljali za vsako temeljno organizacijo, za DS skupnih služb in za organe

delovne organizacije pod novim naslovom "Sklepi samoupravnih organov". Za pripravo sklepov so zadolženi člani uredniškega odbora, vsak za tisto temeljno organizacijo iz katere je delegiran.

5. Za objavljane informacij o delovanju ZK bo za uredniški odbor odgovoren tovariš Bojan Arh, za informacije o delovanju sindikata v GG Bled pa tov. Jože Podlogar.
6. V bodoče bomo izdajali Preseke pogosteje, vendar v manjšem obsegu.
7. Popravili bomo besedilo na naslovnih straneh in v kolofonu.

Ostale pripombe, ki jih v sklepe nismo direktno vključili, bomo pri našem delu upoštevali. Vsem, ki ste mnenja in pripombe ter predloge povedali, se uredništvo najlepše zahvaljuje, istočasno pa vabimo vse člane delovne organizacije k aktivnemu sodelovanju.

Urednik

Iz Sedmerih jezer

Foto: I. V.

Glasilo "PRESEKI" ureja uredniški odbor delovne organizacije GG Bled, Ljubljanska c. 19.

Odgovorni urednik Jože Skumavec, dipl.ing., tiska Delavska univerza Tomo Brejc Kranj v 600 izvodih

---